

CUỘC ĐỜI ƯỚC MƠ TÔI

MY LIFE DREAM

LỜI NÓI ĐẦU

Khi bạn cầm tôi trên tay, rất có thể nhân vật trong những bức ảnh, những câu chuyện này đang tất bật cho một đêm lao động cực nhọc vì con cái và bà mẹ già nằm liệt của chị đang chờ tiền thuốc, tiền ăn, tiền đi học.

Có thể khi đọc những dòng chữ ngắn ngủi, xem những bức ảnh và các chia sẻ của người trong cuộc trong cuốn sách này, nhiều người trong chúng ta sẽ bớt than thở về cuộc sống của mình. Có thể chúng ta sẽ thấy mình được hưởng quá nhiều may mắn.

Những ước mơ đơn giản và nhỏ bé của những cô gái vốn bị dư luận chê bai dè bủ có thể giúp chúng ta thấu hiểu hơn về những phận người, có cái nhìn tích cực hơn về họ.

Trong cuốn sách này, ngoài sự cảm thông và chia sẻ, bạn cũng có thể suy nghĩ về những gì cần làm cho các nhân vật của tôi, bạn cũng có thể tìm thấy các địa chỉ cần thiết cho những người phụ nữ cùng cảnh ngộ với các nhân vật .

Tôi sẽ chẳng thể có để nằm trên tay bạn, nếu không có sự tham gia đầy nhiệt huyết của các nhân vật chính trong cuốn sách này. Họ là những người tự cầm máy ảnh để ghi lại những khoảnh khắc ấn tượng của chính cuộc đời mình. Nhiếp ảnh gia Na Sơn, người đã hướng dẫn kỹ thuật bằng cả tấm lòng và tham gia tích cực trong dự án này đã làm nên tính chuyên nghiệp cho những bức ảnh trong cuốn sách này. Và tôi không thể không nói đến sự tận tâm của các cán bộ dự án Plan tại Việt Nam, CSAGA và LIGHT đã giúp cho cuốn sách được hoàn thiện như bạn đang nhìn thấy.

Đôi khi, chúng ta có thể thay đổi cách sống cá nhân, cách nhìn nhận về con người, về cuộc đời, thông qua cuộc đời của một ai đó. Và tôi tin rằng, những xót xa , cay đắng, cảm thương rồi sẽ qua đi, còn lại tình yêu thương và những hành động thiết thực vì những người còn chịu nhiều thiệt thòi trên trái đất này, theo cách riêng của bạn.

Hãy mở từng trang, và nhớ đừng khóc!

FIRST INTRODUCTION

While you hold me in your hands, perhaps the characters in these pictures and stories are continuing to work hard to earn a living for their children and disabled mothers, who wait for medicine, food, and school fees.

Although the texts may be short, these pictures and insights make us less likely to complain about our lives. We may feel luckier than others.

The simple dreams of these girls, who everyday face disparaging remarks from others, can help us better understand, sympathise and change our views about them.

Besides sympathy, you may think of some solutions for the women facing the same issues as the women depicted in this book.

Without the enthusiasm and dedication of these contributors, I could never reach your hands. They are self-portraits of the most remarkable moments of their lives. The intimate images of their daily lives were taken by photographer Na Son. This book would also have never been completed without the devotion of Plan in Vietnam, CSAGA and LIGHT's staff.

Our lives, or the way we judge others around us, can be completely changed by even the briefest glimpse into someone else's daily struggle? I firmly believe that the pain, bitterness, and sympathy may fade, but the love for these people despite the adversities they face, will remain forever.

Please read me page by page, and hold your tears ?

Tôi sợ những đồ vật gợi nhớ đến cái giường. Từ rất lâu rồi, tôi chỉ có thể ngủ ngồi. Đôi lúc, khi cố nằm, lại thấy tim như bị ai bóp nghẹt và tay chân bủn rủn, rã rời. Những cái bóng to lớn, đen kịt cứ thi nhau đổ lên người, bịt miệng và đẩy hết không khí ra khỏi lồng ngực.

***

Tôi còn nhớ rất rõ, đó là căn gác xép lừng tối mờ mờ với một đồng榻 nham bừa bộn, gây nồng mùi đàn ông. Bờ vai anh ta rất rộng, hai cánh tay thô nhám ghì chặt cơ thể bé nhỏ và mang tâm trí mình đến một nơi nào rất xa, xa hơn cả căn nhà bố đang ở, xa hơn cả nơi mẹ vẫn đi về, xa hơn cả tuổi thơ và những ngày tháng khi cả gia đình còn bên nhau. Khi ấy, tôi chịu nằm bên dưới anh ta không phải vì thích mà do cú đing ninh rằng anh sẽ ở bên, chăm sóc và giúp đỡ, sẽ cho mình một gia đình mà cả mẹ và bố không còn làm được nữa.

Nhưng tình yêu của anh ta bỏ đi cũng nhanh chóng như khi nó đến. Một vài cú click chuột là anh đến thì cũng trong chùng ấy lần shutdown là anh lại đi. Chỉ còn lại cảm giác về sự mất mát là đọng lại trong tâm hồn non nớt của cô bé 15 tuổi.

***

Người ta bảo tôi nằm xuống, Tôi nhìn trần trần lên trần nhà trắng muốt, tấm ga trải trên giường cũng trắng muốt, màu áo của bác sĩ cũng trắng muốt, chỉ có cơ thể và

đôi bàn tay nắm chặt là đỏ tím tái, đau đớn và kiệt quệ. Ấy là ngày tôi phải bỏ đi mầm sống trong mình vì mối tình học trò không phải cơ hội để có một gia đình.

***

Rồi tôi không nhớ mình đã nằm dưới bao nhiêu người đàn ông khác nữa. Chỉ nằm và nhìn bóng họ in trên tường. Những cái bóng đen kịt, nối vào nhau, kéo dài từ ngày này sang ngày khác. Tôi phải trả món nợ với người phụ nữ đã cho tôi vay tiền để giải quyết hậu quả sau mối tình đầu. Bà ấy nói, Kiều còn trẻ, còn đẹp, chỉ cần “ăn sẵn, nằm ngửa” là có tiền ngay.

Vậy là mỗi lần nằm xuống, được trả tiền, người ta lại lấy mất của tôi một phần linh hồn, một phần thanh thản và cả những giấc mộng tươi đẹp của tuổi xuân thì.

***

Những món nợ, tôi đã trả hết, cuộc sống của tôi cũng có nhiều thay đổi khi chỉ còn vài tháng nữa là tốt nghiệp đại học.

Nhưng hôm nay, khi đọc lại Truyện Kiều, lần theo những bức vẽ minh họa, tôi không thấy hình ảnh Nàng Thúy Kiều nằm xuống thanh thoi bao giờ. Phải chăng nàng ấy cũng mang tâm sự giống mình. Tâm sự của những nàng Kiều không thể nằm khi ngủ?

“ Trong ngõ, hay trên đường lớn, dù có đèn hay không có đèn, tôi luôn nhìn thấy cảnh này. Nó trở thành một phần trong cuộc sống và công việc của tôi. (L, 23 tuổi)

Wherever it is, small alley or big street, with or without lamps, this scene always hits my eyes. It becomes part of my life and my work. (L, 23 years old) ”

“ Dù cái bóng này là của bạn trai tôi, nhưng nhìn thấy nó, tôi vẫn rùng mình. Nó khiến tôi nhớ lại hình ảnh gớm ghiếc và cái bóng to lớn của người đàn ông đã xâm hại tôi khi tôi mới 14 tuổi. (T.L, 21 tuổi)

This is my boyfriend shadow, I still feel creepy since this reminds me of a painful story when I was sexually abused at the age of 14 by a scary man... (T.L, 21 tuổi) ”

KIEU SITTING ASLEEP

I'm afraid of anything that reminds me of bed. I've been able to sleep while sitting for a long time. Sometimes when trying to lie down, I feel like I'm having my heart strangled; my legs and hands become lifeless. I'm usually overwhelmed and muzzled by many big and black shadows, which make me feel like all the air is being pushed out of my chest.

***

I can't forget the messy attic bathed with dim light and drenched in the smell of sweat. His wide shoulders and rough arms tightened around my slim body and seemed to take me far away from the house where my father was living, from the place where my mother used to go in and out, from my childhood and the days my family still lived altogether. I didn't resist him, not because I liked it, but I took it for granted that he would stay beside me, take care of me and give me a family, which my parents could no longer do. But his love went as fast as it came, leaving a sense of loss in the young heart of 15 year-old girl.

***

When they told me to lie down, I stared at the white ceiling. The drapes and doctors' blouses were also white, only my body and clenching hands were

pale red, painful and exhausted. That was the day I had to abort my child, as the love of a schoolgirl could not end in marriage.

***

Then I couldn't remember how many times I was with other men. I just laid down and saw their shadows on the walls. Black shadows followed one another from day to day. I had to pay the debt that I had with a woman to erase the consequences of the first love. She said I was beautiful and that I just needed to lay there to earn money.

Each time I got paid, they took away part of my soul, conscience and the beautiful dreams of a young girl.

***

I have paid all my debts and my life has undergone many changes. I'm going to graduate university in a few months.

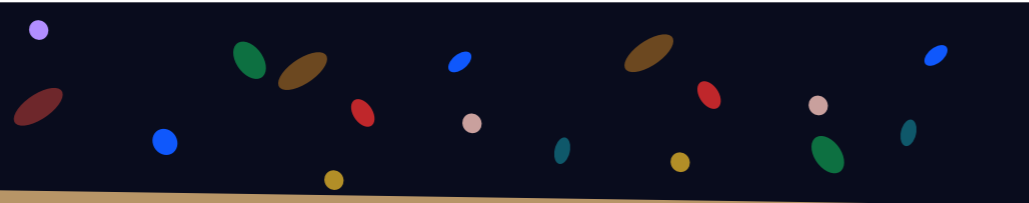
Today, I read Kieu Story and saw some illustrations, but I couldn't find any picture in which Thuy Kieu lies down without a worry. Was she thinking the same as I did? Do many other Kieus think the same when they can't lie down to sleep?

"Kieu" is the name of one famous female sex workers in an epic poem "Tale of Kieu" written by Nguyen Du, a celebrated Vietnamese poet in 18th century. "Tale of Kieu" is widely regarded as one of the most significant works of Vietnamese literature.

“ Quán karaoke và cảnh “đập đá”. Đây đã là một phần trong cuộc đời của tôi. (H, 25 tuổi)

Karaoke and drug using is part of my life. (M.H, 25 years old) ”

“ Tôi sống trong một gia đình ham mê cờ bạc. Ai cũng chơi cờ bạc, mọi lúc, mọi nơi. Sống trong môi trường ấy, tôi thực sự cảm thấy bị áp lực. (M, 17 tuổi)

I live in a family where everyone likes gambling. I feel stressed and pressured. (M, 17 years old) ”

Không phải người ta có ý định lừa mai mẹ đâu, nhưng khi họ hỏi rằng: “Chị nghĩ gì lúc làm chuyện đó với người xa lạ? ”, tự nhiên mẹ thấy khó trả lời. Vì chẳng thể nói với họ là những lúc ấy, mẹ thường nghĩ đến hai đứa con trai bé bỏng.

Rồi họ lại hỏi mơ ước của mẹ là gì? Mẹ cũng tự hỏi mình rằng: Này, thế giấc mơ của mày là gì thế?

Hình như lúc nhỏ mẹ cũng có nhiều mơ ước, phần lớn là viễn vông hoặc vụn vặt. Ví như chuyện mẹ từng tưởng tượng mình có một lâu đài bằng bánh kẹo hay ngay lúc đói thì được một gói mì loại bốn tôm của miliket chẳng hạn. Ước mơ lớn thì đến giờ vẫn chưa thành hiện thực còn ước mơ nhỏ thì ngay lập tức bị ông ngoại hắt đổ lúc còn đang nóng hôi hổi.

Mẹ từng ước ông ngoại không đánh bà, đánh mẹ hay dì nữa, và cuối cùng thì ông bỏ nhà đi theo một người phụ nữ khác. Đó là điều ước duy nhất đã thành hiện thực nhưng luôn khiến mẹ day dứt nghĩ: “Ước gì mình đã không mong điều đó”.

14 tuổi, khi người ta còn trong chăn ấm, nệm êm thì mẹ đã mang tiếng là chữa hoang, là gái đi.

15 tuổi, khi người ta còn chìm trong những giấc mơ hồng thì mẹ đã bị xô vào cuộc đời thực, tả tơi và nhộp nhúa, qua tay hết người này đến người khác.

16, 18...21 tuổi...

22 tuổi, mẹ gặp quá nhiều đàn ông nhưng cuối cùng vẫn một mình với tài sản quý giá nhất là hai con trai yêu dấu. Người ta ước có nhà lầu, xe hơi, còn mẹ chỉ ước kiếm đủ tiền mua sữa cho con.

Và ngay bây giờ, **23 tuổi**, khi đứng trước cửa hàng bán sữa này, ước mơ của mẹ chỉ có giá 320.000 đồng.

“ M (23tuổi) đang đợi khách ở gần bến xe. Chỗ này còn có nhiều chị em đủ lứa tuổi vẫn hành nghề, có người lớn tuổi, có người chỉ mới 15, người có HIV...
(Na Sơn)

M (23 years old) is waiting for clients near a bus station. This is the place where a lot of girls of varrying ages do sex work, some of them are living with HIV...
(Na Son)

“ Tôi có 2 cậu con trai phải gửi mẹ ở quê trông giúp để đi làm. Hai đứa trẻ là động lực để tôi sống và thấy mình có ý nghĩa hơn trong cuộc đời này.
(M, 23 tuổi)

I have two small sons and they are being raised by my mother in the village. These sons are driving forces in my life.
(M, 23 years old)

HOW MUCH DO DREAMS COST ?

I don't know how to answer their question: "What do you feel when you have sex with strangers?" as I usually think of my two little sons.

Then when they ask about my dreams, I ask myself if I have any.

I had many dreams when I was a little girl, although they were small and unrealistic. For example, I imagined I would have a castle made of sweets or a pack of four-prawn branded noodles when I was hungry. My big dreams had yet to become a reality and the small ones were smashed right away by my grandfather while they were taking shape.

I once wished my grandfather had not beaten my mother and stepmother. He eventually left our house to follow another woman. That was the only wish of mine that came true. But I have tormented myself ever since. "I wish I had not wished that."

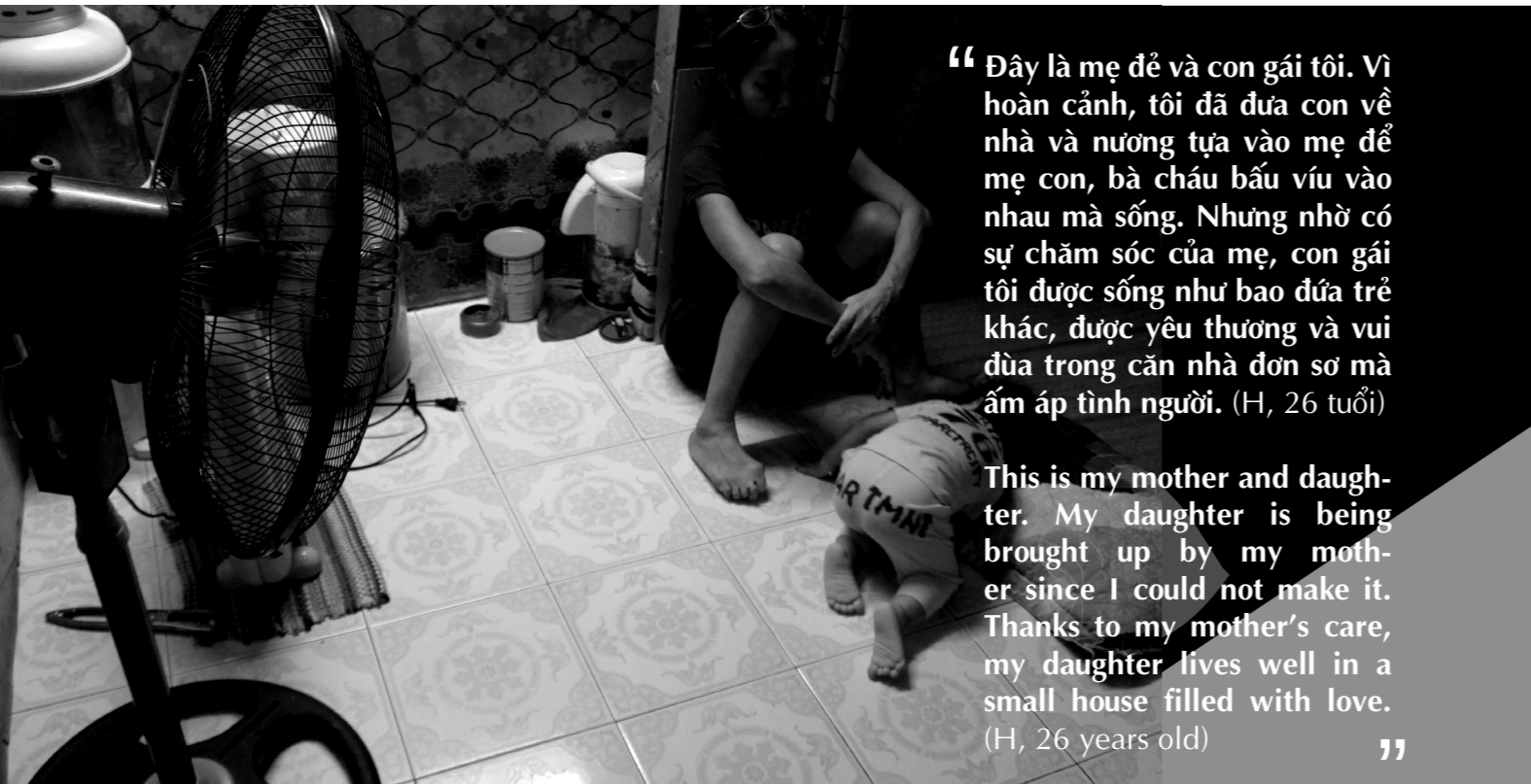
At the age of **14**, I acquired a bad reputation as a prostitute, getting pregnant without a husband while my friends the same age were still protected and pampered by their parents.

At the age of **15**, while many others still kept pink dreams, I was pushed into the ruthless and dirty life. I had gone through many hands.

16, 18...21 years old...

At the age of **22**, I have met many men but I am still single with two sons as my most precious asset. People wish for multi-story houses and flashy cars. I just wish I had enough money to buy milk for my sons.

Right now, at **23** years old, my dream costs only 320,000VND as I stand in front of the dairy shop.

“ Đây là mẹ đẻ và con gái tôi. Vì hoàn cảnh, tôi đã đưa con về nhà và nương tựa vào mẹ đẻ mẹ con, bà cháu bầu víu vào nhau mà sống. Nhưng nhờ có sự chăm sóc của mẹ, con gái tôi được sống như bao đứa trẻ khác, được yêu thương và vui đùa trong căn nhà đơn sơ mà ấm áp tình người. (H, 26 tuổi)

This is my mother and daughter. My daughter is being brought up by my mother since I could not make it. Thanks to my mother's care, my daughter lives well in a small house filled with love. (H, 26 years old) ”

“ Đây là chiếc nhẫn cưới của tôi. Tôi vẫn đeo nó dù vợ chồng tôi đã li dị được 5 năm nay. Cuộc sống và hôn nhân - chỉ cần một giọt nước tràn li có thể phá vỡ đi tất cả. (V, 26 tuổi)

This is my wedding ring . I am still wearing it, even though I got divorced 5 years ago. Life and marriage-only one drop of water can destroy everything. (V, 26 years old) ”

Con gái của mẹ!

Mẹ cứ gọi con như thế nhé! Vì mẹ chẳng biết con là con trai hay con gái. Vì mẹ chẳng có cơ hội được gặp mặt con lần nào nữa.

18 tuổi, mẹ yêu, yêu say đắm và cuồng nhiệt. Mẹ ngỡ rằng mẹ sẽ có hạnh phúc mãi mãi bên cạnh người đó - người đã cùng mẹ tạo ra con. Nhưng rồi họ đã không muốn ở bên mẹ. Ngày họ chia tay mẹ thì cũng là lúc mẹ biết mình đã mang thai con.

Mẹ biết làm thế nào? Mẹ gào lên vì đau đớn khổ sở. 18 tuổi, lần đầu tiên mẹ hiểu thế nào là thất tình. Mẹ phải làm sao với con? Mẹ phải đối mặt làm sao với lâu đài cát mẹ đã xây với người đàn ông đó? Và sóng đã đánh nó sụp xuống rồi?

Con sẽ rất giận mẹ, phải không? Ngày mẹ lê bước đến phòng khám để ép con phải từ bỏ cuộc sống, mẹ chẳng đủ sự dằn vặt và mâu thuẫn để giữ con lại. Mẹ nghiêng rặng nằm lên chiếc giường inox lạnh lẽo và nhắm mắt quên đi những lời lầm bầm chửi rủa của cô y tá lúc phá thai cho mẹ. Lúc đó mẹ chỉ nghĩ rằng, mẹ sẽ phải làm điều đó. Mẹ vẫn không thể quên nỗi ám ảnh khi nhìn thấy những người phụ nữ mang bầu - họ thật hạnh phúc, còn mẹ...

Con gái à! Có ai đó đã nói rằng “mỗi đứa trẻ sinh ra là một điều kỳ diệu, phải có duyên lắm mới được gặp em bé ấy ở trên đời”. Vậy mà mẹ đã bỏ con.

Mẹ bỏ con và mẹ cũng bỏ nhà ra đi. Chẳng có tiền, chẳng có trình độ. Mẹ sống như mộng du. Mỗi đêm chiều khách, mẹ thấy mình đau đớn. Nhưng chẳng bằng cảm giác ám ảnh khi mất con.

Thiên thần của mẹ!

Mẹ vẫn mơ đến con mỗi đêm. Mẹ mơ thấy con đi đôi giày len màu xanh và mặc chiếc váy màu trắng. Mẹ cứ theo con, theo mãi đến tận chân trời. Rồi mẹ tỉnh dậy. Mắt ướt đầm.

Chiều hôm qua, mẹ đã đi như thôi miên sau xe máy một cặp vợ chồng có một đứa con nhỏ. Em bé xinh lắm con ạ. Nhưng mẹ của bạn ấy không muốn mẹ đi gần, cô ấy đã nhìn vào mặt mẹ rồi giục chồng đi rất nhanh. Chắc cô ấy vừa gặp mẹ hút thuốc ở quán trà đá. Có lẽ cô ấy không thích mẹ, không thích dấu son đỏ chót trên môi và mái tóc nhuộm xác xơ của mẹ. Trong mắt cô ấy, mẹ xấu lắm, con nhỉ?

Và những người khách của mẹ nữa, họ không thích dùng bao cao su, họ cũng chẳng bao giờ coi mẹ là con người. Mẹ chỉ là món hàng rẻ tiền và thừa thãi. Mẹ chẳng đủ tư cách để có một khát khao.

Con gái à! Đây là cây cầu Long Biên! Chỗ này mẹ thường hay đứng, gió rất mát phải không con? Lúc biết tin ông bà của con đã ly hôn, mẹ đã từng muốn nhảy xuống sông để tự tử.

Còn đây, bệnh viện nơi mẹ đã bỏ con. Con... con còn nhớ con đã từng đau đớn và oán hận mẹ thế nào không. Và mẹ cũng thế. Mẹ chẳng biết nói gì ngoài lời xin lỗi...

Có ai đó đã nói rằng những người như mẹ thật vô cảm, những người phụ nữ đáng kính họ coi thường mẹ lắm vì mẹ mà chồng của họ đã làm cho họ đau khổ. Liệu có phải thế thật không con?

Đã có lúc mẹ ước mình có thể tan rã trong lãng quên. Nhưng mẹ cần phải sống, mẹ sống vì con, mẹ sẽ sống thay con. Cho dù với xã hội mẹ chẳng phải là một con người đúng nghĩa. Nhưng mẹ vẫn có bản năng làm mẹ, mẹ vẫn là phụ nữ, mẹ vẫn đã từng - là - mẹ - của - con.

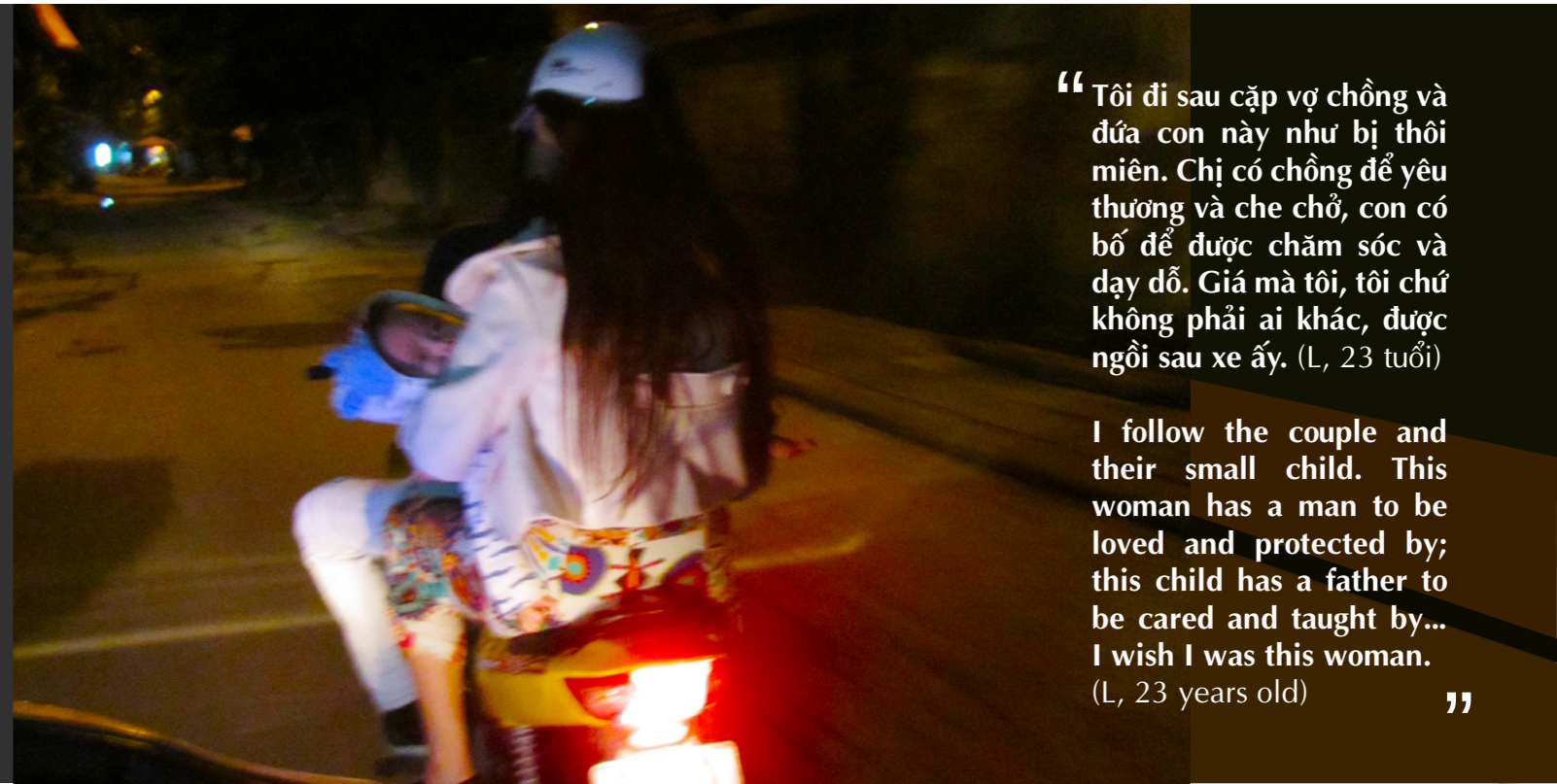
Vậy nếu con được ra đời, con có sẵn sàng làm con của một người mẹ - như mẹ không?

“ Một cảnh tôi chụp trong bệnh viện sản. Dáng đi của người phụ nữ ấy gợi cho tôi nhớ về hình ảnh của mình. Khi ấy, tôi mang bầu 3 tháng và bị người yêu bỏ rơi, tôi đã đi phá thai một mình khi mới 17 tuổi. (T.L, 21 tuổi)

In an obstetrics ward. That woman reminded me of a time when I was 3 months pregnant and was alone by my boyfriend. I had an abortion at the age of 17. (T.L, 21 tuổi)

”

“ Tôi đi sau cặp vợ chồng và đưa con này như bị thôi miên. Chị có chồng để yêu thương và che chở, con có bố để được chăm sóc và dạy dỗ. Giá mà tôi, tôi chứ không phải ai khác, được ngồi sau xe ấy. (L, 23 tuổi)

I follow the couple and their small child. This woman has a man to be loved and protected by; this child has a father to be cared and taught by... I wish I was this woman. (L, 23 years old)

”

**TO
MY
DAUGHTER
WHO
IS
NEVER
BORN**

My daughter!

Let me call you a daughter, because I don't know whether you are a son or a daughter. Because I never had the chance to meet you.

At the age of 18, I fell passionately in love. I thought I would be happy forever with that man who, together with me, created you. But then he didn't want to live with me anymore. I knew I was pregnant on the day he abandoned me.

I didn't know what to do. I screamed because of the pain and suffering I was facing. I had to deal with the feeling of being abandoned at the age of 18. What should I do with you? I knew the sand castle built by him and me had been destroyed by waves.

You hate me intensely, don't you? The day I went to the clinic to have your life terminated, the feeling of torment was not enough to stop me from doing it. I gritted my teeth to lie on the bed and closed my eyes to ignore the nurses' curses during the abortion. That moment haunts me, especially when I see pregnant women. They are so happy, not like me...

My daughter, someone says, "Every child born is a miracle. People are blessed to bring a baby into the world." But I abandoned you. I abandoned you and left my home. I had no money, no qualifications. I have been living as if sleep walking. Every time I have sex with clients, I feel pain, but it doesn't consume me as much as that time in the hospital when I abandoned you.

My angel!

I still dream of you each night. In my dreams, you wear a pair of green wool shoes and a white dress. I follow you to the horizon. I wake up and burst into tears.

Yesterday afternoon, I walked as if I was hypnotised behind a couple with a child. The child was so beautiful. But her mother wanted me to stay away from her family. She looked at my face and urged her husband to leave quickly. She probably saw me smoking at the pavement tea stall. Maybe she didn't like me, didn't like my red lips, or my dyed and dry hair. Maybe I am too ugly in her eyes.

My clients always refuse to use condoms. They never consider me as human. I am just a kind of cheap and disposable? I'm not qualified enough to have a dream.

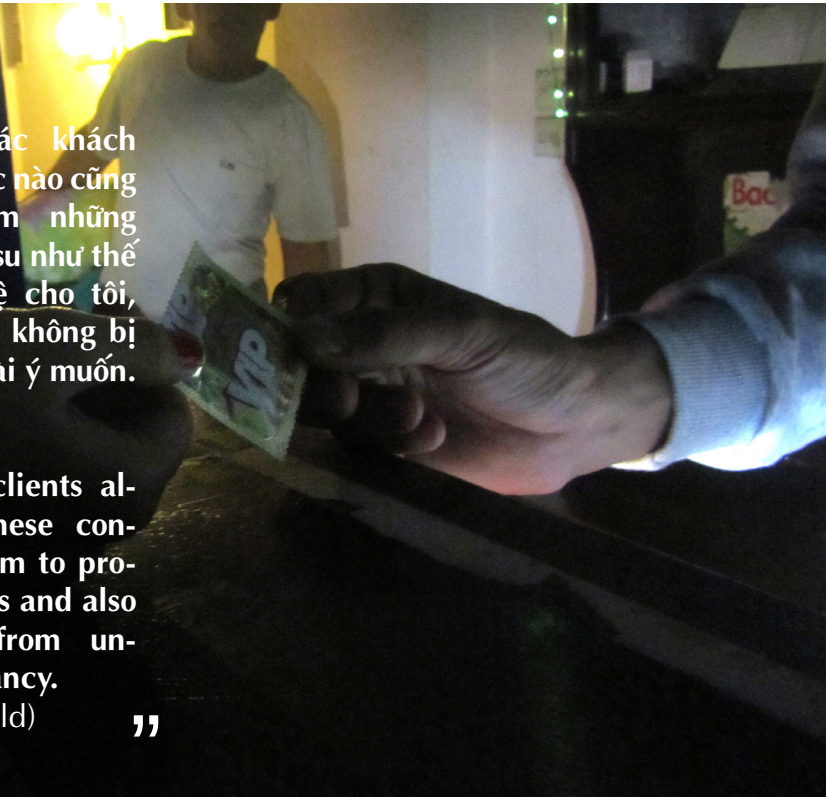
My daughter! This is Long Bien Bridge. I usually stand here. Do you feel the cool wind? When being informed your grandparents had divorced, I wanted to jump into the river to kill myself.

This is the hospital where I abandoned you. Do you remember how painful you were and how you resented my decision? I resent myself deeply, too. I don't know what else to say, except an apology.

Some people say women like me have no emotions. The "respectable" women hate me because I have sex with their husbands and destroy their happiness. Is this true, my daughter?

Sometimes I wish I could vanish into oblivion. But I have to live a vicarious life for you. I am not a real person according to society, but I still have maternal instincts, I'm still a woman, and I was once your mother.

If you had been born, would you have been willing to be daughter of a mother like me?

A photograph showing a person's hand holding a condom, offering it to another person. The background is dark, suggesting an indoor setting at night.

“Tôi ước gì các khách hàng của tôi lúc nào cũng sẵn sàng cầm những chiếc bao cao su như thế này để bảo vệ cho tôi, cho họ. Và tôi không bị mang thai ngoài ý muốn.
(M., 23 tuổi)

I expect my clients always bring these condoms with them to protect themselves and also protect me from unwanted pregnancy.
(M., 23 years old)

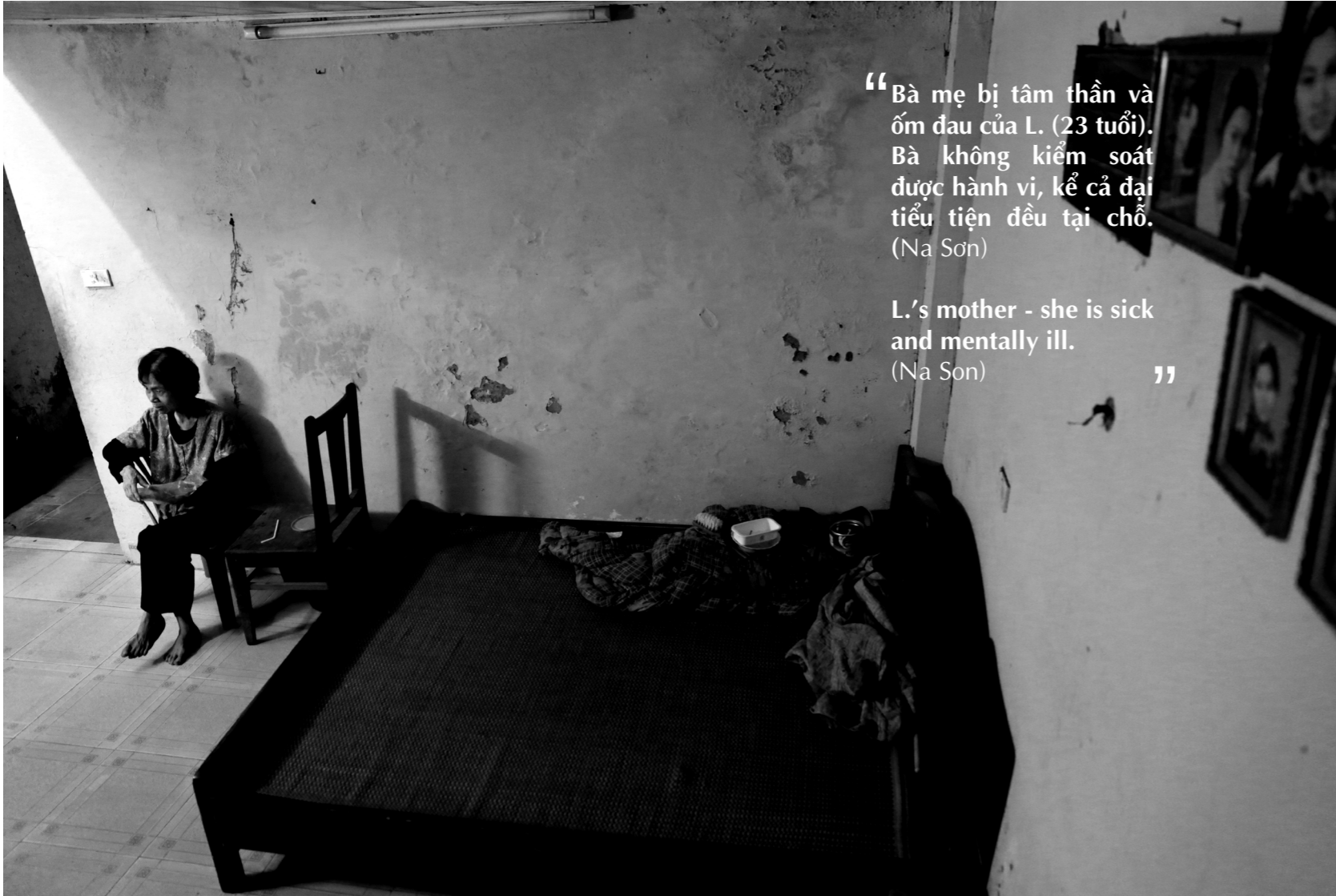
”

A photograph taken from the Long Bien Bridge in Hanoi, Vietnam, looking down at a river. The bridge's ornate metal railing is in the foreground. In the background, there are green fields and a road with cars. A small sign on the railing reads 'LB x Minh x'.

“Bố mẹ tôi li hôn năm tôi 13 tuổi. Lúc đó tôi đã ra cầu Long Biên, nhìn xuống dòng nước xoáy và nghĩ đến cái chết.
(T.L., 21 tuổi)

My parents divorced when I was 13. I went to Long Bien bridge, looked at the river and thought of the death.
(T.L., 21 tuổi)

”

“ Bà mẹ bị tâm thần và ốm đau của L. (23 tuổi). Bà không kiểm soát được hành vi, kể cả đại tiểu tiện đều tại chỗ. (Na Sơn)

L.'s mother - she is sick and mentally ill. (Na Sơn)

”

Quá khứ buồn giống như những bức ảnh chụp lại. Mỗi lần nhìn đến là mỗi lần ruột gan như muối xát. Bức ảnh này, tôi thấy những trận đòn của ông bố dội vào da thịt. Ở bức ảnh kia tôi lại thấy những cái bóng đen kịt của những người đàn ông đổ ập xuống mình.

Hẳn là việc thoát khỏi một ông bố rượu chè hay việc buộc phải dứt bỏ đứa con cho cha mẹ ở nhà nuôi nấng - để lên thành phố làm nghề - là một điều không hề dễ dàng. Cuốn album quá khứ cứ dấy lên và nó ám ảnh tôi ngay cả trong hiện tại, dù có muốn hay không.

Sad memories are like old photos. Every time I look at these photos, they seem to wrench at my heart. This picture reminds me of the sound thrashings my father gave me. Another photo recalls the dark shadows of the many men I have felt crush my body.

It was hard escaping a drunk for a father or having to leave a small child at my parent's home to go to work in the city. This album of memories becomes thicker and it haunts me even to the present day, whether I want it to or not.

“**Bố** tôi lao vào rượu chè khi mẹ tôi bỏ theo người đàn ông khác. Ông làm bạn với ma men tối ngày và quên đi cuộc sống xung quanh. (T.H, 21 tuổi)

My father got addicted to alcohol when my mother left him to live with another man. Since then he cares about nothing. (T.H, 21 tuổi)

”

Cả phố này, người ta chả bán buôn gì được. Có bác mở cửa hàng ăn đến tháng thứ ba thì hết vốn vì ế chồng thợ, bác ấy bảo “Đúng là phố hãm tài”, tôi cũng thấy vậy, chẳng biết vì sao cả con phố đẹp như thế mà chỉ đất hàng trường học và một loạt cửa hàng mát-xa, tắm quất máy lạnh và gội đầu thư giãn.

Phía bên kia đường, nơi chủ nhân của tôi làm việc, cũng có một trường tiểu học. Ngày hai buổi, cô ấy vẫn ngóng giờ bọn trẻ con đến trường và ra về, nhìn bọn chúng thật đáng yêu, những bộ đồng phục lem mực tím, những đôi má hồng hồng đáng yêu và cả dáng vẻ đợi chờ phụng phịu.

Chỉ trừ chủ nhật, còn không thì chiều nào đường cũng tắc. Cả đoạn phố dài đầy ắp những người. Tiếng bọn trẻ gọi bố mẹ, tiếng phụ huynh gọi con cái, tiếng cảnh sát giao thông tuýt còi và cả tiếng thốn thức trong lòng chủ nhân nữa. Cô ấy nhìn bọn trẻ và ao ước được một lần chạm vào chúng, được ôm chúng vào lòng cho bớt nhớ con ở nhà. Giờ này, có lẽ bé Ng cũng đang đi học về, nhưng con sẽ thui thủi một mình, con sẽ chẳng được có mẹ dắt tay và sẽ chẳng được gặm miếng xúc xích ngon lành như thế kia.

Con bé gặm xúc xích đang sang đường, nó nhờ bác xe ôm đưa sang, nhưng vì bác ấy có khách gọi mà đường lại đông nên bác đưa con bé sang có nửa đường rồi lại nhanh chóng quay về, con bé cứ đứng đó mãi, nó nhìn dòng xe qua lại và không dám bước đi. Tự nhiên cô chủ đứng dậy, đi sang đường, nắm lấy bàn tay hơi run run của bé và cẩn thận đưa sang đường, con bé cười với cô ấy, nó còn hỏi: “cô có ăn xúc xích không cô?”, cô vui vẻ bảo nó, “Mỗi lần cô ăn thì phải có 10 cái cơ, con cứ ăn đi nhé”.

Nhưng con bé không ăn được hết cái xúc xích, vì mẹ nó đã đứng chờ sẵn bên này đường với đôi mắt hằn học, và gương mặt bùng bùng tức giận. Mẹ nó lôi sên sếch con bé từ tay cô, và mắng té tát: “Đã bảo là đừng bao giờ đứng trước cái nhà này cơ mà, đừng bao giờ để người lạ dắt sang đường cơ mà”.

Giờ thì tôi hiểu vì sao vào giờ tan học trước cửa hàng tắm quất, mát-xa này không bao giờ có một đứa trẻ nào đứng chờ bố mẹ, dù bọn nó phải dẫm chân dưới cống bẩn, đứng dưới lòng đường và nhờ bất kì ai dắt tay sang đường nhưng không ai nghĩ là những người như cô chủ, đang làm công việc này đủ sạch sẽ và đạo đức để dẫn một đứa trẻ sang đường, để yêu thương và giúp đỡ chúng.

Con bé vừa sững sờ rồi thốn thức:

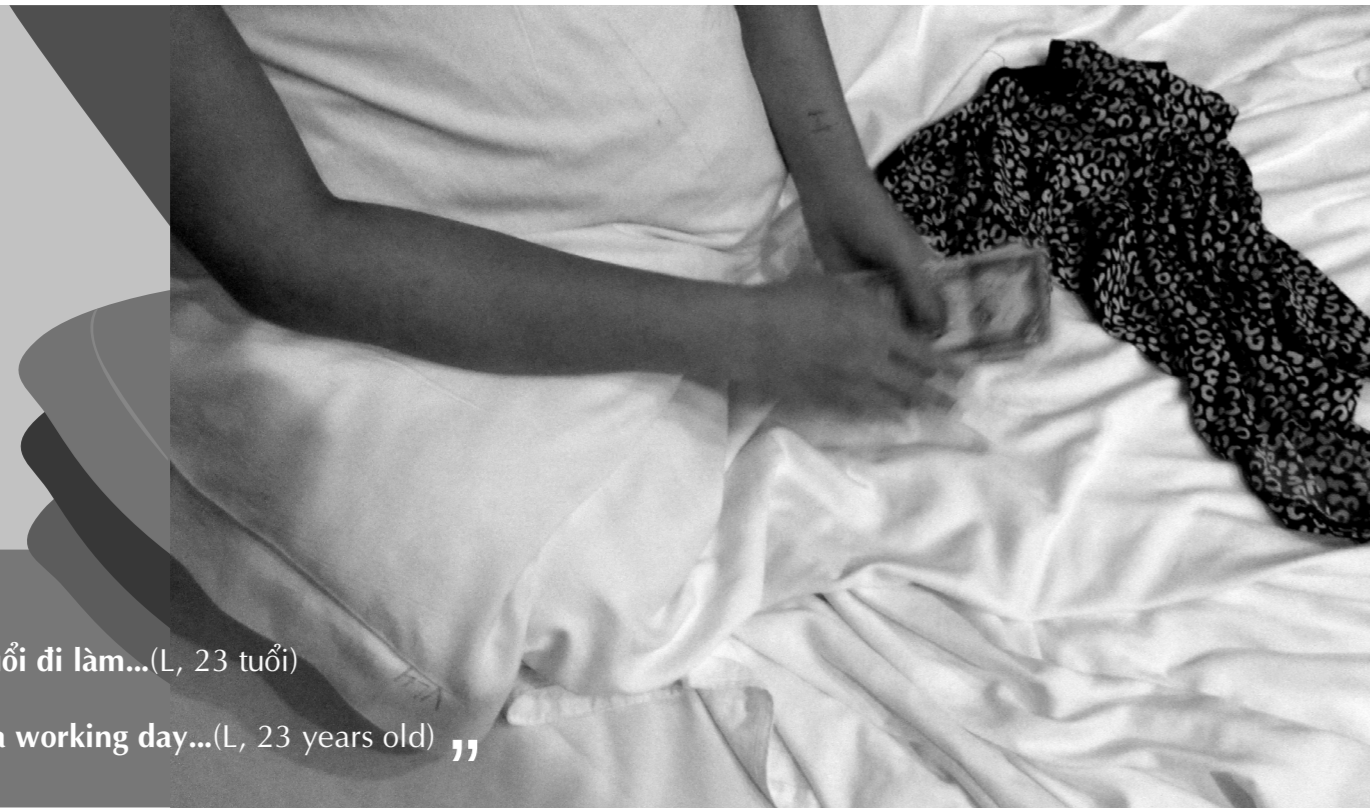
- Nhưng mẹ bảo con phải nhờ người lớn dắt sang đường cơ mà.

Bà mẹ càng quát to hơn:

- Người lớn gì mà người lớn. Lần sau thì cứ đứng nguyên đấy, đợi mẹ về đón, xí xốn cái gì, có ngày rồi người ta bán sang Trung Quốc.

Con bé nhìn cô chủ, mắt nó đầy nước, môi nó mím lại và hai hàm răng cắn chặt, chắc nó đang muốn hỏi: “Cô ơi, tại sao cô không phải là người lớn?”. Cô cũng nhìn trân trân vào đôi mắt trong veo ấy. Rất có thể, ở quê nhà, đôi mắt của con gái cô cũng đầy nước như vậy khi ai đó nói với nó rằng “Mẹ mày không phải là người”.

Chắc rằng cô chủ sắp khóc, và tôi sắp lặn ra khỏi mi mắt thâm quầng buồn tủi của cô, Vì tôi là một giọt nước mắt đã đọng lại rất lâu, rất lâu rồi.

“ Sau buổi đi làm...(L, 23 tuổi)

After a working day...(L, 23 years old) ”

“ Cửa hàng tẩm quất nơi tôi từng làm việc. (M, 17 tuổi)

The massage parlor where I used to work. (M, 17 years old) ”

TEARFUL EYES

Trade on this street isn't good. A restaurant closed forever after only three months because so few customers came. The restaurant owner said, "This is a street full of bad luck." I agree with him. We don't know why this beautiful street only has shops serving students and some massage parlours and hairdressers that attract a lot of people.

A primary school is across the road from where my master is working. Twice a day, she waits for the pupils to go to school and go home after classes. She enjoys looking at them wearing violet ink-stained uniforms, their lovely baby faces, waiting impatiently for their parents.

The street is jammed from Sunday to Saturday. The long street is full of people with the different sounds of children calling their parents, parents calling their children, the traffic police's siren and the silent crying of my master. She looks at them and wishes she could touch and hold them in her arms to reduce her longing. Maybe her daughter Ng is going home after school. But she is lonely. Her mother is not holding her hand and she has no sausage to eat after classes like the other children.

The girl eating the sausage is passing the street with a motorbike taxi driver. But the driver lets her go alone because a customer is calling him. The girl stands in the middle of the street, and doesn't dare to cross because of the many fast moving vehicles. My master stands up and takes the girl's hand to cross with her. The girl smiles at my master and asks "Would you like some sausage?" My master says "I want to eat as

many as 10 pieces. Keep it for yourself."

But the girl hasn't yet finished the sausage as her mother is waiting on the other side of the road with anger in her eyes. The woman grasps her daughter and scolds: "How many times have I told you not to stand in front of this shop and never ask strangers to take you across the street?"

Now I understand why schoolchildren don't stand in front of massage parlours, even when they have to stand in the dirty gutter or on the road and ask any adult except those such as my master to take them across the street. The parents think my master and those working in massage shops are not clean and moral enough to love and help their children.

The girl opens her eyes largely and cries:

But you've told me to ask adults to help me cross the street!

The woman shouts at the girl:

Not all kinds of adults. Next time, you stand in one place and wait for me to pick you up. Don't be difficult or you'll be sold to China sometime.

The girl looks at my master, her eyes full of tears. She purses her lips and clenches her teeth. She probably wants to ask "Why aren't you an adult?" My master also looks at the girl's innocent eyes. In her hometown, her daughter's eyes probably become tearful when someone tells her "Your mother is not human."

My master is going to cry, and I'm going to flow over her sorrowful eyes. I'm a tear-drop, stagnate for so long.

“Mưa nhỏ thì dùng ô, mưa to thì mặc áo... Dù thời tiết thế nào, dù giông bão, vẫn cần có tiền để sinh sống. (M.H, 25 tuổi)

An umbrella is for light rain, a raincoat is for heavy rain... Whatever the weather is, even if it is stormy, money is crucial to survive.

(M.H, 25 years old) ”

“Con trai tôi 11 tháng, rất nghịch. Nó bò rất nhanh. Nó rất hay bò bám theo chân mẹ và đi mỗi khi đi làm. (L, 23 tuổi)

My son is 11 months, very active. He always crawls after me and my younger sister when we go to work. (L, 23 years old) ”

RỖNG BỤNG

Tôi cảm thấy hình như là đói, vì bụng cứ rỗng tuếch. Ừ, mà không đói mới là lạ, người ta bảo làm chuyện đó một lần giống như xúc 3 tấn than, thế thì mình vừa xúc đến 12 tấn than còn gì.

Lợn cả giọng, “Mẹ, thằng chó thế mà đều”, nhìn nó cũng đang hoang, thế mà đưa mình đến cái bãi rác tối om ấy rồi kéo thêm 3 thằng nữa. Chúng nó thay nhau vùn vò mình như miếng xơ mướp rách, lại còn cười cợt, chỉ trỏ... Chúng tưởng mình là gỗ đá chắc?

Quán đêm này khá đông khách, toàn dân bới rác, mùi khăng khẳng không lẫn đi đâu được. Ấy thế mà khi bà chủ quán đặt bát cháo trước mặt, cảm giác như bà ấy đang ném đồ bố thí. Kiểu như “Của mà đây, hốc xong rồi biến!”. Dưới mắt mọi người, hóa ra còn thua xa dân bới rác. Ôi dào, kệ, quen rồi, đời đã “làm nhục” mình bằng nhiều cách, có thêm chút nữa cũng chẳng sao.

Mùi cháo gà có tiêu thơm quá, hết như món ngày nhỏ mình vẫn thèm được ăn khi bị ốm. Nhưng nhà nghèo lại đông con, bố thì mất sớm, món cháo gà thành ra xa xỉ và giống một giấc mơ.

Lại phải đứng lên, dù bụng vẫn chưa thấy ấm, hình như là vẫn đói. Nhưng không thể ăn tiếp ở đây. Làm sao ăn ngon khi xung quanh toàn những ánh mắt khinh bỉ, dè bỉu như thế, có khác gì lóc dao vào thịt? Chắc hẳn người ta đang tự hào nhìn vào bàn tay có móng sơn đỏ choét của mình rồi thầm

nghĩ: “ừ, nó bóng bẩy, đẹp đẽ, thơm tho như thế nhưng còn lâu mới sạch sẽ”.

Cái bụng rỗng tuếch giục đi nhanh hơn, quán phở ở ngay trước mặt rồi. Mình sẽ làm một bát thật to, một bát đặc biệt với đĩa quẩy bóng mỡ, giòn tan và nhiều hành xanh biêng biếc.

Đám tài xế thấy mình bước vào thì thay nhau huýt sao, có gã còn cọt nhả: “Mình ơi, anh giả tiền rồi mình cho anh ăn “Phở” nhé?”. Cười khẩy nhớ lần đầu tiên mình ngồi với khách, 16 tuổi, ngây thơ và vụng dại, nghĩ rằng công việc này có thể cho mình nhiều tiền, cho mình một cuộc sống mơ ước với những người đàn ông luôn sẵn đón, chiều chuộng.

Không hiểu sao càng ăn chỉ càng thấy đói. Rồi quán phở lại ngay lập tức muốn ăn cái gì đó. Trong bụng cồn cào và ruột nóng như lửa đốt, mình cuống cuồng bước vào quán ăn thứ 3. Người ta bán gì đó, mình không nhớ. Miệng đã ăn nhưng lại càng không nhớ mình đã ăn gì. Đến quán thứ 4, rồi thứ 5, vừa bước vào lại thấy mình đã bước ra, nhanh đến mức chẳng thể cảm nhận những gì đã dùng để lấp đầy khoảng trống trong lòng.

Đột nhiên thấy muốn ói, không phải như khi ốm nghén lần có bầu con bé H. cũng không phải như những khi dùng hàng quá liều. Rã rời, bải hoải, mình phải dựa đầu vào gân một gốc cây, móc họng và mọi thứ cứ thế ào ra,. Hóa ra những thứ mình cứ tưởng là ngon lành, bổ béo thì giờ chúng như thế này đây, tất cả đều nhóp nhúa, cay đắng và cặn bã. Thân xác rã rời và mệt mỏi, mình chỉ muốn nhắm mắt lại và chìm vào bóng đêm mãi mãi.

Hóa ra, cái mình đang cảm thấy không phải là cơn đói mà là sự cô đơn. Và điều ấy không thể lấp đầy bằng bất cứ loại thức ăn nào. Giá như ai đó cho tôi mượn một bàn tay?

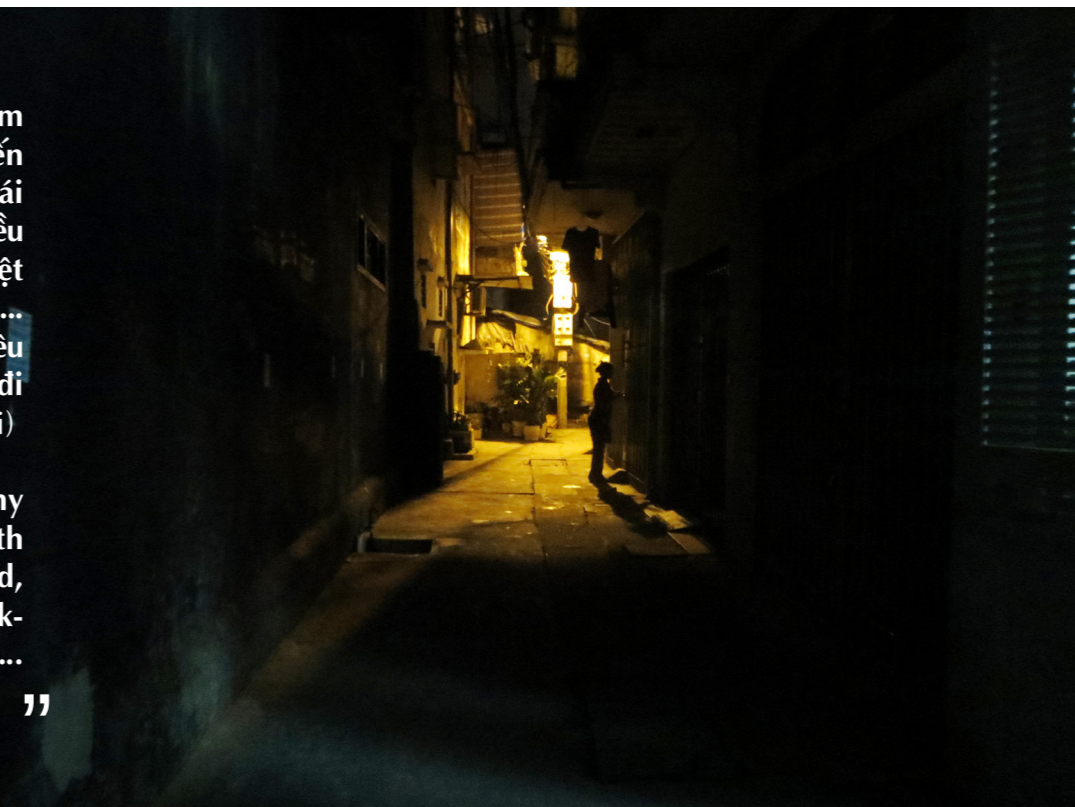

“ Đôi chân mệt mỏi của tôi trên con đường đêm sau mỗi ngày đi làm về. Giá mà có ai đó bước cùng để bớt đi nỗi mệt nhọc...
(L, 22 tuổi)

My tired walk at night after a working day. I wish to have someone with me to ease my stress...
(L, 22 years old) ”

“ Con ngõ nhỏ ban đêm nơi tôi ở. Về được đến nhà, tôi phải đi qua cái ngõ này cùng với nhiều tâm trạng. Cô đơn, mệt mỏi, chán chường... Không biết bao nhiêu ngày đã đi qua và sẽ đi qua ngõ ấy... (L, 22 tuổi)

A small alley near my house. I am filled with lots of feelings, tired, lonely, sad....when walking through this alley....
(L, 22 years old) ”

EMPTY STOMACH

I feel hungry as my stomach is empty. It's understandable to feel like this. People say that each time you have sex it uses as much energy as shovelling three tonnes of coal, so I've just shovelled 12 tonnes of coal.

I feel nauseated. "Dammit, he's such a bastard!" That kind-looking guy took me to the dump in the dark and then called three other men to alternate making use of my body like squeezing a piece of torn loofah while laughing and pointing...Do they think I'm just a piece of stone or wood?

This night kiosk is quite crowded. Most of the diners are waste-pickers with that distinctive smell. Yet when the owner puts a bowl of gruel in front of me, I feel like she's giving alms, something like: "Here you are. Eat and go!" In people's eyes, I'm not even equal to the waste-pickers. It doesn't matter. I'm used to this. I've been humiliated in different ways, therefore a little more is nothing.

Chicken gruel with ground pepper smells so good. When I was a little girl, I always wished that I could have this food whenever I was ill. But my family had many children and was too poor as my dad died early. Chicken gruel was a luxury that I could only dream of.

I stand up, despite my stomach feeling cold and empty. But I can't stay here longer.

How can I enjoy eating with so many scornful eyes staring at me? They are probably looking at my red fingernails and thinking silently: "Oh! She's so beautiful, pampered and fragrant. But she's never clean."

My empty stomach urges me to leave, so I go to the pho noodle soup stall right in front of me. I'll order a big bowl with fresh onion and some oily, crisp-fried breadsticks.

When I go inside, some loitering taxi drivers whistle, even saying ironically "Wife, let me pay and you give me "Pho" (Pho also means concubine/mistress in Vietnamese)". I just open my mouth slightly and smile. It reminds me of the first time I served a customer when I was just 16 years old. I thought this job could bring me money and a beautiful life with many men who would be willing to pamper and respect me.

I can't understand why the more I eat, the hungrier I feel. Leaving the pho stall, I immediately want to eat something else. I feel ravenous and my stomach feels as though it's burning. I rush to a third roadside restaurant. They sell me something and my teeth chew, but I don't remember what I've just eaten. I visit two more restaurants and leave so fast that I can't even feel the food that I used to fill my soul.

I feel nauseated, not like the morning sickness when I was pregnant, and not like when I used too many drugs. I feel so weary and exhausted that I have to lean on a tree. I use a hand to touch my throat so that I can vomit. The food that I thought was tasty and healthy, turned out to be filthy, bitter and rubbish. I'm so exhausted and tired that I just want to close my eyes and sink into the darkness forever.

It turns out that I'm not hungry, but lonely. Loneliness can't be filled with food. I wish someone would give me a hand.

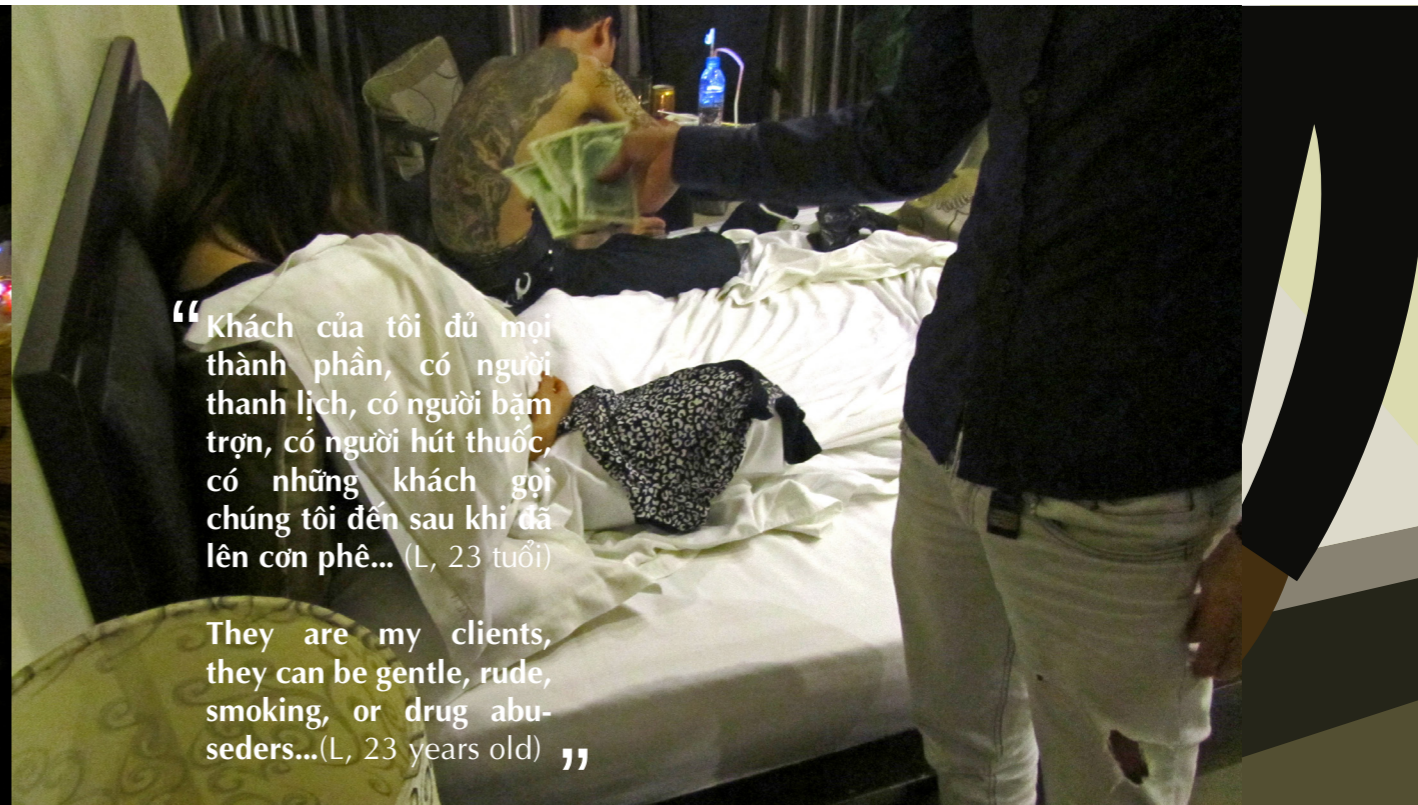
“ Một khách đi đường
dừng xe và hỏi.
(M, 23 tuổi)

One client stops by
and asks.
(M, 23 years old) ”

“ Khách của tôi đủ mọi
thành phần, có người
thanh lịch, có người bặm
trợn, có người hút thuốc,
có những khách gọi
chúng tôi đến sau khi đã
lên cơn phê... (L, 23 tuổi)

They are my clients,
they can be gentle, rude,
smoking, or drug abu-
seder... (L, 23 years old) ”

“Tôi nhìn thấy chị bán hàng nước trên phố Lê Thạch. Chị ấy chỉ cần một công việc đơn giản mà lại có thời gian chăm sóc con của mình. Cái hạnh phúc đơn sơ ấy không phải ai cũng có được!”
(H, 26 tuổi)

I saw a female vendor at Le Thach street. She has a small work with small income and enough time to take care of her child. Not everyone has this simple happiness! (H, 26 years old)

*Người ta khóc khi thấy đau đớn, tủi buồn.
Nhưng người ta không thể khóc khi đã quá quen với chúng.
Quen với việc bị khinh bỉ, kì thị
Quen với những trận hành xác nhóp nhúa trong dục vọng
Và quen với cả nỗi cô đơn, trống rỗng trong lòng*

Còn tôi, tôi chỉ là một cuốn sách nhỏ, lặng lẽ nghe và nhìn, lặng lẽ quan sát. Với bất cứ ai, cuộc sống hiện tại là những nỗi lo toan mệt mỏi và có cả hạnh phúc. Nhưng với các cô gái bé nhỏ của tôi, những nhân vật trong câu chuyện này, thì hạnh phúc theo cách mà mọi người vẫn định nghĩa là điều thật xa xỉ.

Nhưng họ đang khát khao được sống và vượt qua sóng gió. Những ước mơ bé nhỏ, ước mơ được về bên con được chăm sóc con, ước mơ về một cuộc sống giản dị và yên bình. Tôi tin, những ước mơ ấy đã đang và sẽ được thắp lên bởi niềm tin của các cô gái ấy.

*People cry when they get hurt or are unhappy
But they can no longer cry when those feelings become common place
Familiarity with contempt, discrimination
Familiarity with the filthy, a mortification of desire
Familiarity with the loneliness and an empty void*

As for me , I'm just a small book , that quietly listens and watches, observes . For most people life is about stress, but can include contentment. But with my women, the characters in this story, the everyday happiness we take for granted is a true luxury.

They long to live and achieve peace of mind. Little dreams, dreams about coming home to take care for their children, dreams of a simple and peaceful life. I believe these dreams can become real, thanks to the resilience of these women.

“ Tình yêu và xe đạp... nhưng hai bạn ấy trông thật hạnh phúc. Người ta đâu phải cứ có nhà cao cửa rộng, xe hơi nhà lầu mới mãn nguyện đâu. (H, 26 tuổi)

Love and bike...they look happy. Happiness does not mean a big house, a big car....(H, 26 years old)

Đêm!

Căn phòng đặc quánh khói thuốc!

Bóng đêm đổ trên tường, bất động, đây là điếu thuốc thứ 16 tôi hút từ lúc đi làm về đến giờ. Ngày hôm nay thật đen đủi. Đứng mỗi chân bên hồ Thuyền Quang, chỉ có hai khách dừng lại hỏi rồi lại đi mất. Vậy là đêm nay lại không kiếm được đồng nào. Nản! Bao thuốc rỗng tuếch, chẳng còn điếu nào. Đời!

25 tuổi nhưng với chiều cao một mét bốn sáu và ba chín cân. Nhìn tôi như một bà trẻ con với khuôn mặt nhàu nhĩ. Ai cũng bảo nhìn tôi như người bị mất cấp linh hồn bởi nhìn tôi lúc nào cũng lặng lẽ và vô cảm. Mà hình như thế thật. Đôi lông mày lúc nào cũng nhíu vào nhau.

25 tuổi, tôi chẳng có tài sản gì ngoài cậu con trai bé bỏng đang gửi cho bố mẹ nuôi. Một mình thuê căn phòng nhỏ với số tiền 30 nghìn phải trả hằng ngày, chẳng có đồ đạc gì quý giá cộng thêm một thân xác đang tàn tạ đi từng ngày.

Ngày!

Lớp học cắt tóc lúc nào cũng vậy. Thật là vui vẻ và nhộn nhịp. Máy cô bạn trẻ tuổi hơn tôi lúc nào cũng tung tăng như chim sẻ. Còn tôi, lúc nào cũng đăm chiêu và trầm ngâm như vậy. Không hiểu sao tôi không thể vui như mấy cô bạn kia, tôi không thể cười như họ được.

Từ lúc tham gia học cho đến giờ, tôi không vẫn không biết làm cách nào để mình có thể vượt qua mọi khó khăn để đến đây. Để học nghề này. Để nghiên rằng vượt qua những giây phút chán nản nhất trong cuộc đời. Để dậy đi học từ lúc năm giờ ba mươi phút sáng và trở về nhà lúc gần bảy giờ tối. Rồi lại chuẩn bị trang điểm để đi làm. Và có lúc gần như tôi kiệt sức.

Đêm!

Đêm dài quá. Những sợi đêm đan dày đến mức như có thể giơ tay quơ lấy và vo tròn lại. Tôi sợ đêm và cũng thích đêm. Vì đó là lúc tôi có thể kiếm tiền và đó cũng là lúc tôi phải ở bên cạnh những người đàn ông sặc mùi sinh lý. Dù thế nào tôi cũng phải sống để con tôi được sống!

14 năm trước, khi thoát khỏi gia đình đầy những quánh nồng của rượu và tiếng chửi rửa của cha, thoát khỏi căn nhà đầy mùi thuốc lá và cờ bạc, tôi đã bị lừa bán vào một khách sạn. Tôi thấy niềm tin bị chọc thủng. Những người khách đã đi qua cuộc đời tôi nhiều đến mức tôi không thể đếm. Rồi tôi được giải thoát. Và lại tiếp tục làm nghề. Vì tôi làm gì có nơi nào để đi và tiền đâu để sống?

Nắng cũng thế, mưa cũng thế. Thậm chí rét mướt và những lời chửi rửa khinh miệt cũng thế. Chẳng nghĩa lý gì. Tôi vẫn phải đợi khách.

Ngày!

Con trai tôi gọi điện: “Mẹ ơi! Về với con!” Nhớ con vô cùng. Nhưng tôi biết làm sao. Tôi còn phải làm, phải kiếm tiền cho con tôi được đi học. Nhưng nếu không thay đổi, mình sẽ chẳng bao giờ được ở bên con...

Phải! Tôi không thể là một thân xác cũ kỹ bị chôn vùi trong sự tuyệt vọng. Tôi phải là một người mới.

Ngày.....

Đầy nắng.....

“ Mẹ để tôi dạy con trai
tôi học bài. Lẽ ra, đó
là việc hàng ngày của
tôi. Ước gì, tôi có thể
và có thời gian để làm
việc đó. (V, 26 tuổi)

My mother is teach-
ing my son. I should
have done that. I wish
I could have enough
time to do that.
(V, 26 years old)

”

“Lớp mẫu giáo ở quê nơi con
tôi đang theo học. Giống như
những đứa trẻ khác, nó đang
vui đùa, và học hành với các
bạn. Con tôi cần được hưởng
tình yêu thương và sự chăm
sóc, và tôi đang cố gắng để
làm việc đó. (M, 23 tuổi)

This is the kindergarten
where my child is studying.
Like other children in the
village, my child is playing
actively with others. He
needs love and care, and I
try to provide this.
(M, 23 years old)

”

GO HOME

Night!

The room is filled with smoke!

The walls are covered by darkness. I'm motionless. This is the sixteenth cigarette I've smoked since I got home. Today has been so full of bad luck. I stood beside Thuyen Quang Lake all night, but only two people stopped to ask and then left. I earned no money today. I feel discouraged. The cigarette packet is empty, not one left. Oh my life!

I'm 25 years old, 1.46 metres tall and weigh 39 kilos. I look as if I'm an old woman with a weathered face. People say that I look like a person without a soul because I'm always silent and emotionless. It's probably true. I always knit my brows.

At 25 years old, I have no assets except a little son who is being raised by my parents in my hometown. I rent a small room, which costs 30,000 VND a day. I have no valuables, just a body that's getting worse day by day.

Day!

My hairdressing class is always exciting and full of fun. Some of my younger friends are as playful as sparrows. But my face always looks anxious and worried. I don't know why I can't be as joyful as my friends and laugh as much as they can.

I don't even know how I even manage to attend this class. Learning hair cutting techniques. To clench my teeth, to forget the most depressing moments of my life. To get up at 5.30am and to go home at 7pm. Then make up for work. Sometimes I feel exhausted.

Night!

Nights seem to go on forever. The darkness is so thick that I think I can grasp and hold it in my hands. I like nighttimes because they help me to earn money, but I'm also afraid as I have to endure the men who just want to satisfy their sexual desires. I have to live by whatever means, so that my son can live.

14 years ago, I got rid of my family, which was full of the stench of alcohol, smoke, gambling and the curses of my father. Then I was cheated and sold to a hotel. My confidence collapsed. So many men have had sex with me that I can't count. I was freed. Then I returned. Since I have no place to go and no money to survive.

Sunny or rainy weather, even curses mean nothing to me. I still wait for customers every day.

Day!

My son calls me and says, "Mum, please come home!" I miss him so much, but I can't go home. I have to earn a living, to make money for him to go school. But, if I don't change, I'll never be able to live with him.

Yes! I can't be only a torn body buried in desperation. I must become a new person.

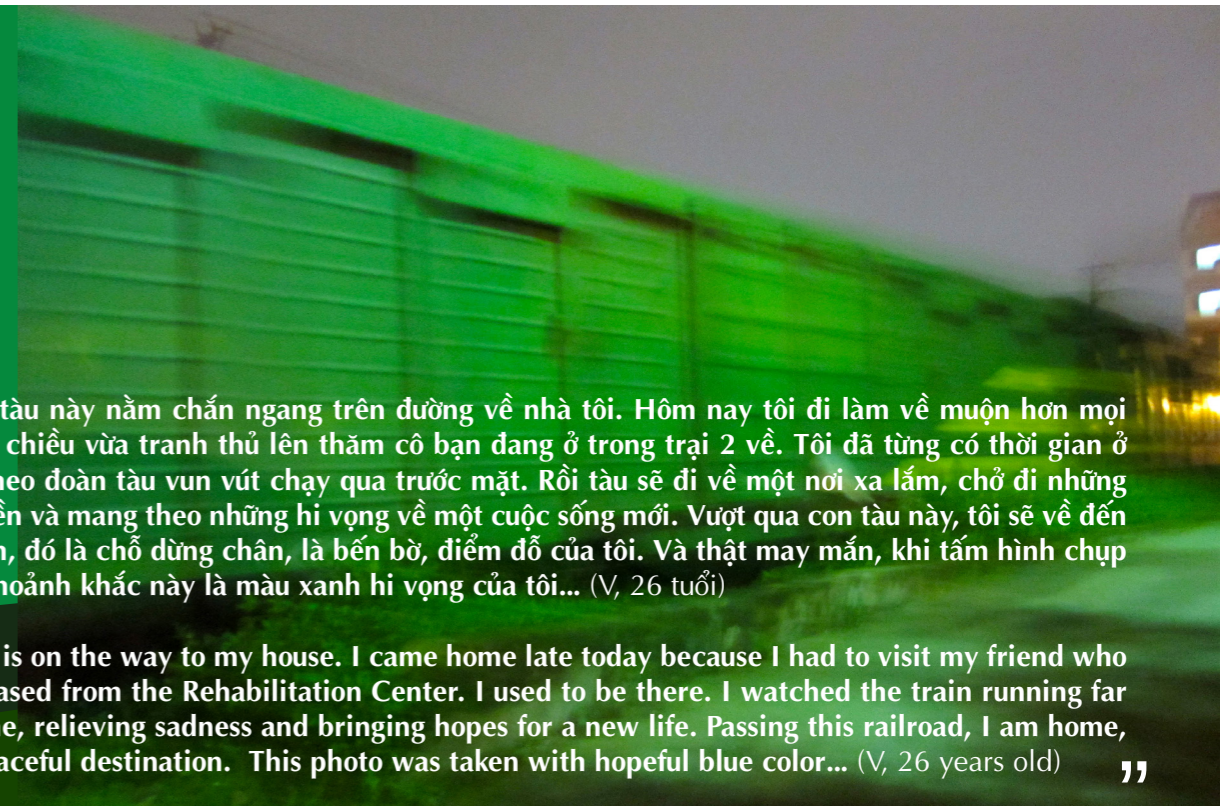
Day!

Full of sunlight...

“ L (23 tuổi) đang chơi với con trai 11 tháng tuổi. (Na Son)

L (23 years old) is playing with her 11 month old son. (Na Son) ”

“ Đoạn đường tàu này nằm chắn ngang trên đường về nhà tôi. Hôm nay tôi đi làm về muộn hơn mọi ngày, vì buổi chiều vừa tranh thủ lên thăm cô bạn đang ở trong trại 2 về. Tôi đã từng có thời gian ở đó. Tôi dõi theo đoàn tàu vun vút chạy qua trước mặt. Rồi tàu sẽ đi về một nơi xa lắm, chở đi những nỗi buồn phiền và mang theo những hi vọng về một cuộc sống mới. Vượt qua con tàu này, tôi sẽ về đến nhà của mình, đó là chỗ dừng chân, là bến bờ, điểm đỗ của tôi. Và thật may mắn, khi tấm hình chụp được trong khoảnh khắc này là màu xanh hi vọng của tôi... (V, 26 tuổi)

This railroad is on the way to my house. I came home late today because I had to visit my friend who was just released from the Rehabilitation Center. I used to be there. I watched the train running far away from me, relieving sadness and bringing hopes for a new life. Passing this railroad, I am home, this is my peaceful destination. This photo was taken with hopeful blue color... (V, 26 years old) ”

Con gái của bố!

Con gái của bố vừa tròn 9 tuổi mà bố đã đã phải rời xa con để lên trời. Quả thật là điều kinh khủng khi bố không thể nắm được tay con, bố không thể lau được nước mắt chảy dài trên khuôn mặt mẹ mỗi đêm. Bố chẳng còn được ăn món măng chua kho thịt trâu của mẹ và cũng chẳng được ngắm mái tóc chấy khét nắng của con nữa.

Từ trên trời cao, bố cảm nhận được nỗi mất mát ấy, bố nhìn thấy đôi mắt trong veo của con không còn cười và bố thấy con tuyệt vọng.

Con gái của bố năm nay 22 tuổi rồi nhỉ? Con lớn nhanh quá, nhanh như một cây rừng được tưới nắng, nhưng 3 năm rồi bố không còn nhìn thấy nụ cười của con nữa. Bố thấy mình bất lực khi chứng kiến giây phút con bị chị H bán con vào nhà nghỉ, bố không thể đau đớn hơn được nữa khi con đã trở thành cô gái buộc phải bán thân cho người khác. Bố biết con hoảng loạn đến mức nào, sợ hãi mức nào. Trái tim bố đông cứng lại!

*****

Con gái của bố!

Bố biết nỗi ám ảnh của con hằng đêm khi những người đàn ông chà đạp thân thể con. Bố biết rằng con không bao giờ khóc dù đôi mắt con có rất nhiều nước mắt. Mỗi bước chân mệt mỏi của con trên ngõ nhỏ, ánh mắt đầy khát khao khi con nhìn những ngôi nhà chung cư trên phố, mỗi buổi đi làm về, con đếm lại những đồng tiền để xây ước mơ bé nhỏ. Bố chỉ biết cầu mong cho ước mơ của con sẽ được chấp cánh.

Từ lúc chứng kiến con đứng trước lớp học bàn bar với niềm tin lấp lánh nơi ánh mắt. Bố tin rằng con đã đủ mạnh mẽ để làm lại tất cả mọi thứ.

Và giờ đây, bố đã có thể mỉm cười khi thấy ánh sáng trong trái tim con. Bố tin rằng ánh sáng ấy sẽ soi đường cho con bước tiếp một cách vững vàng và độc lập khi không có bố ở bên cạnh. Con gái ạ, hãy nhìn về phía trước, con sẽ có tất cả nếu con có niềm tin. Rồi con sẽ có một công việc mới và một người đàn ông khác. Người đàn ông quan trọng nhất trong đời con đang ở phía trước con kia, để tìm được anh ta, con phải trải qua một hành trình dài. Con sẽ được anh ấy yêu thương như bố yêu con vậy! Con sẽ làm được, phải không?

Và bố yêu con, vì con là một thiên thần, thiên thần không có cánh!

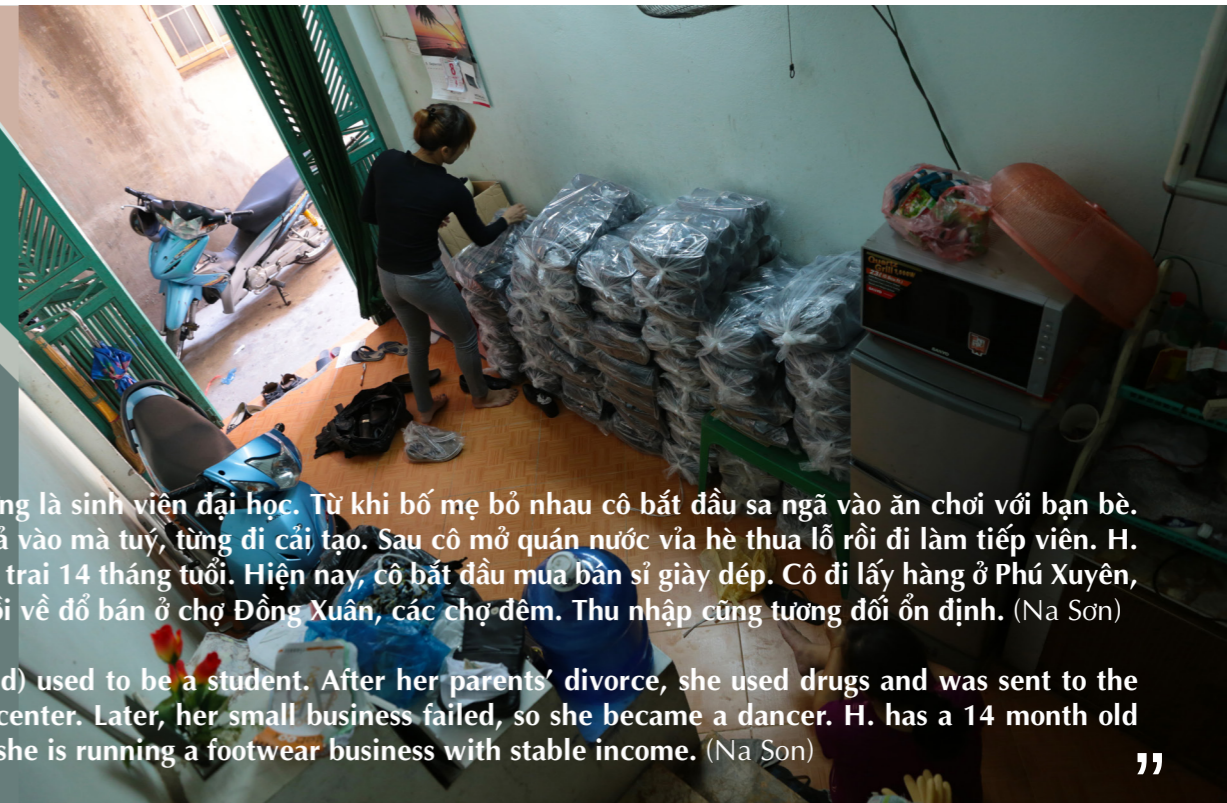
“**Bây giờ, tôi đã gặp được một người đàn ông tốt. Anh ấy chấp nhận quá khứ của tôi. Tôi mong được lấy anh ấy làm chồng.**

(T.L, 21 tuổi)

I met a good man, he accepted my past. I wish to be his wife.

(T.L, 21 tuổi)

”

“**H. (25 tuổi), từng là sinh viên đại học. Từ khi bố mẹ bỏ nhau cô bắt đầu sa ngã vào ăn chơi với bạn bè. Cô từng dính cả vào mà túy, từng đi cải tạo. Sau cô mở quán nước vỉa hè thua lỗ rồi đi làm tiếp viên. H. có một đứa con trai 14 tháng tuổi. Hiện nay, cô bắt đầu mua bán sỉ giày dép. Cô đi lấy hàng ở Phú Xuyên, Hải Dương... rồi về đồ bán ở chợ Đồng Xuân, các chợ đêm. Thu nhập cũng tương đối ổn định.** (Na Sơn)

H. (25 years old) used to be a student. After her parents' divorce, she used drugs and was sent to the Rehabilitation center. Later, her small business failed, so she became a dancer. H. has a 14 month old son. Currently she is running a footwear business with stable income. (Na Sơn)

”

TO
MY
DAUGHTER
FROM
HEAVEN

My daughter!

My daughter was just nine months old when I left this world. It was such a tragedy that I could no longer hold your hands and wipe your tears each night. I could no longer enjoy the buffalo meat cooked with sour bamboo shoots that your mother usually cooked, and I can never again smell your sun-bleached hair.

From the sky above, I can feel the loss. I can see your clear, but sorrowful, eyes. And I see that you are so desperate.

You are now 22 years old, aren't you? You grow up as fast as a forest tree in the sunlight. But I haven't seen you smile these past three years. I was helpless when the woman named H. sold you to a hotel. I can't stand that you have no other way, but to sell your body to those men. I understand how panicked and frightened you are. My heart seems frozen.

*****

My daughter!

I understand your obsession every night when those men trample your body. I know you never cry despite the tears in your eyes. Each day you take heavy steps along the small alley while your eyes are filled with longing when you look at the apartments on the street. After each day, you count the money that you save to build a tiny dream. I can just pray that your dream will have wings.

Since I saw you with smiling eyes attending the bartender skills course, I believe that the light in your eyes will guide you to walk firmly forwards, even though you are alone and I am not with you. My daughter! Look forward and you will have everything if you believe that you can. You will have a new job and a different man. The most important man of your life is waiting ahead. To find him, you may need to travel far. You will be loved by him as much as I love you. You can do it, can't you?

And I love you, because you are an angel, an angel without wings.

“ Đây là sản phẩm mà tôi đã hoàn thành. Với bộ móng vẽ như thế này, tôi có thể tự kiếm tiền và nuôi sống bản thân. (M, 18 tuổi học viên lớp móng)

This is my completed nail art collection, with which I am able to earn enough to live on. (M, 18 years old in nail art training course in REACH) ”

“ Bạn tôi đang chuẩn bị cho một buổi truyền thông trong dự án xã hội. Những cô gái như chúng tôi đang bắt đầu được quan tâm và được nói lên tiếng nói của mình với cộng đồng. Chúng tôi cần làm những hoạt động như thế. (H, 26 tuổi)

My friend is preparing for a communication event funded by a social development project. Girls like us are given opportunities to raise our voices. We do need these activities...(H, 26 years old) ”

CẢM
XÚC

NGƯỜI
XEM

This is a fantastic exhibition. It is great that young disadvantaged girls and women are able to voice their concerns through photos.

Cái phòng trọ của nhân vật M cũng lãng mạn như những cô gái bình thường khác. Bà thân để lấy tiền cho bố mẹ nuôi nấng - Xót xa

Những bức ảnh đã khiến tôi suy nghĩ rất nhiều. Những con nữ ấy có một mơ ước giản dị; là có một cơ hội sống giống như bao nữ khác, nhưng có lẽ họ không được may mắn như vậy, những họ thì thấy cuộc sống họ về ngày mai tốt đẹp hơn. Hy vọng được tốt đẹp về họ ở đời.

Lưu truyền lâu, mong lắm các cô qua, đi thi, nhiều đôi cái đẹp, chia sẻ, giúp đỡ các em giúp các em học thêm bài đi các trường và thầy cô: cuộc sống của các em!
Carlea
11/14/13

Tôi rơi nước mắt khi được xem các bức ảnh phản ánh "đời sống cuộc đời" của chị em

Bản quyền - Copyright:

Tổ chức Plan tại Việt Nam và Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới - Gia đình - Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA).
Plan in Vietnam and Centre for Studies and Applied sciences
in Gender - Family - Women and Adolescents (CSAGA).

Thiết kế - Design:

Linh Tâm Design

Biên tập - Editorial and production support:

Nguyễn Văn Anh, Dương Kim Ngân, Vũ Ánh Tuyết, Đoàn Thanh Hà,
Lê Quỳnh Lan, Lê Thúy Hạnh, Phạm Thị Bích Ngọc.

Địa chỉ liên hệ - Contact address:

Tổ chức Plan tại Việt Nam

Tầng 2, Tháp Quốc tế Hòa Bình, 106 Hoàng Quốc Việt, Cầu Giấy, Hà Nội

Plan in Vietnam

2nd floor, Hoa Binh International Towers, 106 Hoang Quoc Viet, Cau Giay, Ha Noi

Email: Vietnam.co@plan-international.org

Website: www.plan-international.org/where-we-work/asia/vietnam

Số ĐKKH xuất bản - Licence No:

Số lượng bản in: 500

In tại: Công ty TNHH Linh Tâm

copies: 500

Printed at: Linh Tam Ltd

**GIỚI
THIỆU
VỀ
DỰ
ÁN**

Dự án “Hỗ trợ nghiên cứu xây dựng chính sách và thí điểm mô hình hòa nhập cộng đồng cho nữ thanh niên bị bóc lột tình dục” tại thành phố Hà Nội.

Vùng dự án Hà Nội - Tổ chức Plan tại Việt Nam

Đối tác chính của Tổ chức Plan tại Việt Nam là Cục phòng chống tệ nạn xã hội, Chi cục phòng chống tệ nạn xã hội thành phố Hà Nội và 3 tổ chức phi chính phủ trong nước là LIGHT, CSAGA và REACH. Đây là một dự án đột phá, đầy tính sáng tạo với mục đích xây dựng được mô hình hòa nhập kinh tế và xã hội dựa vào cộng đồng hướng tới 400 chị em lao động tình dục trong độ tuổi 25 đang sinh sống và làm việc tại Hà Nội. Dự án này nằm trong khuôn khổ chiến dịch “**Vì em là con gái**” của Tổ chức Plan quốc tế nhằm hỗ trợ hàng triệu em gái có kỹ năng và kiến thức để giúp các em có thể thay đổi cuộc sống và thế giới xung quanh các em một cách tốt hơn. Với cách tiếp cận tổng thể và trao quyền cho các em, các can thiệp chính của dự án như sau:

- Các em sẽ được **trang bị kỹ năng**: 100 em gái sẽ được **học nghề và hỗ trợ vay vốn lập nghiệp**, ít nhất 70 em được **giới thiệu việc làm hoặc tự kinh doanh**.
- 400 em gái sẽ chủ động tiếp cận các dịch vụ như: **chăm sóc sức khỏe, dạy nghề, tạo việc làm, tư vấn tâm lý và hỗ trợ pháp lý**: 20 đồng đảng viên được **trang bị kiến thức và kỹ năng** là cầu nối hỗ trợ 400 em gái đến với các dịch vụ cung cấp bởi dự án.
- Các cơ quan quản lý nhà nước, các tổ chức dân sự xã hội sẽ hỗ trợ mô hình **hòa nhập kinh tế và xã hội** cho các chị em thông qua các hoạt động nâng cao năng lực, tuyên truyền và vận động chính sách.

Empowerment of adolescent girls and young women to escape from the commercial sex industry in Hanoi - Vietnam

Hanoi Urban Program - Plan in Vietnam

Plan in Vietnam is currently partnering with government agencies, namely the Department of Social Vices Prevention and its line agency in Hanoi, and local NGOs LIGHT, CSAGA and REACH. This is an innovative and ground-breaking pilot project which uses a community-based social and economic reintegration model targeting 400 adolescent girls and young women aged 16 - 25 involved in the sex industry in Hanoi. The project falls under Plan International's flagship '**Because I am a Girl**' campaign which aims to support millions of girls to get the education, skills and support they need to transform their lives and the world around them. Using a holistic approach, and empowering beneficiaries to build rights awareness includes the following interventions:

- Beneficiaries receive **skills trainings** : 100 sex workers will get support through **vocational training or loans** with at least 70 former sex workers **employed or self employed**
- 400 female sex workers (FSWs) actively seek help from **health care, counselling, legal and vocational services**: Sex workers are equipped with psycho-social counselling and communication skills; 20 **peer educators are trained** and 400 sex workers **receive peer counselling**
- Government, civil society and NGOs support the **social and economic reintegration** of sex workers through capacity and sensitivity events, and 400 sex workers will receive support from NGOs